कर्मचारी सञ्चय कोष
पाँचौं तह प्रमुख सहायक पदको लागि

सेवा : प्रशासन **समूह : प्रशासन** **उपसमूह :**

तह : पाँचौं **पद :** प्रमुख सहायक किसिम : खुला प्रतियोगिता

पाठ्यक्रमको रुपरेखालाई निम्नानुसार विभाजन गरिएको छ :

प्रथम चरण : लिखित परीक्षा पूर्णाङ्क : २००

द्वितीय चरण : सीप परीक्षण तथा अन्तर्वार्ता पूर्णाङ्क : ४०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

(क) प्रथम चरण : लिखित परीक्षा

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या × अङ्क	समय
प्रथम	सामान्य ज्ञान, व्यवस्थापन, लेखा तथा सूचना प्रविधि	१००	४०	वस्तुगत : बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQ)	५० प्रश्न ×१ अङ्क	४५ मिनेट
				विषयगत : छोटो उत्तर	१० प्रश्न ×५ अङ्क	१ घण्टा १५ मिनेट
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी	१००	४०	विषयगत : छोटो उत्तर	१२ प्रश्न ×५ अङ्क	२ घण्टा ३० मिनेट
				विषयगत : लामो उत्तर	४ प्रश्न ×१० अङ्क	

(ख) द्वितीय चरण : सीप परीक्षण र अन्तर्वार्ता (Skill Test & Interview)

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
कम्प्युटर सीप परीक्षण (Computer Skill Test)	१०	प्रयोगात्मक (Practical)	१५ मिनेट
अन्तर्वार्ता (Interview)	३०	मौखिक (Oral)	

द्रष्टव्य:

१. लिखित परीक्षाको भाषा नेपाली वा अंग्रेजी वा दुवै हुन सक्नेछ ।
२. प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
३. लिखित परीक्षामा सोधिने प्रश्न संख्या र अङ्कभार यथासम्भव सम्बन्धित पत्र/विषयमा दिईए अनुसार हुनेछ ।
४. बस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple choice) प्रश्नहरुको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर वापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस वापत अङ्क दिईने छैन र अङ्क कट्टा गरिने पनि छैन ।
५. बस्तुगत बहुबैकल्पिक हुने परीक्षामा परीक्षार्थीले उत्तर लेख्दा अंग्रेजी ठूलो अक्षर (Capital Letter) A, B, C, D मा लेख्नु पर्नेछ । सानो अक्षर (Small Letter) लेखेको वा अन्य कुनै संकेत गरेको भए सबै उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।
६. बहुबैकल्पिक प्रश्नहरु हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्यालकुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाईने छैन ।
७. विषयगत प्रश्नहरुको हकमा एउटा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुईभन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटै प्रश्न अन्तर्गत दुई वा वढी टिप्पणी (Short note) सोध्न सकिनेछ ।
८. विषयगत प्रश्न हुने पत्र/विषयका प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नको उत्तर सोही खण्डको उत्तर पुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
९. यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयबस्तुमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम, विनियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरि संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनुपर्छ ।
१०. प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरुलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराईनेछ ।
११. पाठ्यक्रम स्वीकृत मिति :- २०८०/०१/२१

कर्मचारी सञ्चय कोष
पाँचौं तह प्रमुख सहायक पदको लागि
पाठ्यक्रमको विस्तृत विवरण
प्रथम पत्र : सामान्य ज्ञान, व्यवस्थापन, लेखा तथा सूचना प्रविधि
खण्ड (क) : ५० अङ्क
सामान्य ज्ञान - वस्तुगत बहुवैकल्पिक प्रश्न (५० प्रश्न × १ अङ्क = ५० अङ्क)

1. **नेपालको भूगोल (६ अङ्क)**
   - 1.1 नेपालको भौगोलिक अवस्था र धरातलीय स्वरूप
   - 1.2 प्राकृतिक स्रोतहरू : किसिम, उपलब्धि र वर्तमान अवस्था
   - 1.3 भौगोलिक विविधता, हावापानी र जनजीवन सम्बन्धी जानकारी
2. **नेपालको इतिहास (६ अङ्क)**
   - 2.1 प्राचीन इतिहास (किराँतकाल, लिच्छविकाल र मध्यकाल) को सामाजिक र आर्थिक अवस्था
   - 2.2 नेपालको आधुनिक इतिहास र महत्वपूर्ण घटनाहरू
3. **नेपालको सामाजिक र सांस्कृतिक अवस्था (६ अङ्क)**
   - 3.1 नेपालको सामाजिक अवस्था
   - 3.2 मूर्त तथा अमूर्त संस्कृति (धर्म, जातजाति, भाषाभाषी, परम्परा, कला, साहित्य, सङ्गीत र पूरातात्विक महत्वका सम्पदाहरू)
4. **नेपालको आर्थिक अवस्था (८ प्रश्न × १ अङ्क = ८ अङ्क)**
   - 4.1 आर्थिक परिसूचकहरू (आर्थिक वृद्धि, कुल ग्राहस्थ उत्पादन, प्रति व्यक्ति आय, विप्रेषण, वैदेशिक लगानी, वैदेशिक सहयोग
   - 4.2 नेपालको आर्थिक अवस्था (कृषि, उद्योग, व्यापार, पर्यटन र पूर्वाधार विकास)
   - 4.3 चालू आवधिक योजना र सरकारी बजेट प्रणाली सम्बन्धी जानकारी
5. **शासनपद्धति र संविधान (८ अङ्क)**
   - 5.1 नेपालको संविधान (भाग १ देखि ५ सम्म र अनुसूचीहरू)
   - 5.2 नेपालको शासन पद्दति तथा संघ, प्रदेश र स्थानीय सरकार
   - 5.3 लोकतन्त्र र मानव अधिकार, आवधिक निर्वाचन र वालिक मताधिकार
   - 5.4 सहकारिताको अर्थ, महत्व तथा नेपालमा सहकारी क्षेत्रको वर्तमान अवस्था
   - 5.5 सञ्चय कोषको सेवाको गठन, संगठन संरचना, पदपूर्ति गर्ने तरिका र प्रक्रियाहरु, बढुवा, बिदा, विभागीय सजाय, अवकाश एवं कर्मचारीले पालन गर्नुपर्ने आचरण र कर्तव्यहरु सम्बन्धमा नियमावलीमा भएका व्यवस्थाहरु
6. **अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध र अन्तर्राष्ट्रिय संघ, संस्था (५ अङ्क)**
   - 6.1 नेपालका छिमेकी देशहरू तथा बेलायत, अमेरिका र जापानसँगको सम्बन्ध
   - 6.2 संयुक्त राष्ट्रसंघ र यसका विशिष्टिकृत संस्था र गतिविधि
   - 6.3 क्षेत्रीय संगठनः सार्क, बिमस्टेक र आसियान
7. **विज्ञान प्रविधि, जनस्वास्थ्य र वातावरण (५ अङ्क)**
   - 7.1 मानव जीवनमा प्रत्यक्ष प्रभाव पार्ने विज्ञानका प्रमुख आविष्कारहरू र सुचना तथा सञ्चार प्रविधि
   - 7.2 जनस्वास्थ्य, रोग, खाद्य र पोषण सम्बन्धी जानकारी
   - 7.3 दैनिक जीवनमा प्रयोग हुने वस्तुहरु साबुन, प्लाष्टिक, रेसा, काँच, मल र किटनाशक औषधी
   - 7.4 दिगो विकास, जैविक विविधता, जलवायु परिर्वतन, वातावरण व्यवस्थापन, प्रदुषण व्यवस्थापन र जनसंख्या व्यवस्थापन सम्बन्धी जानकारी
8. **समसामयिक गतिविधि (६ अङ्क)**
   - 8.1 राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक गतिविधि
   - 8.2 महत्वपूर्ण व्यक्तित्व तथा विचारकहरू सम्बन्धी जानकारी

कर्मचारी सञ्चय कोष
पाँचौं तह प्रमुख सहायक पदको लागि
खण्ड (ख) : ५० अङ्क

व्यवस्थापन, लेखा तथा सूचना प्रविधि (विषयगत प्रश्न)

1. **व्यवस्थापन (२५ अङ्क)**
   1.1 व्यवस्थापनका सिद्धान्त तथा कार्य
   1.2 मानव संशाधन व्यवस्थापन
   1.3 व्यवस्थापन सूचना प्रणाली
   1.4 उत्प्रेरणा तथा निर्णय प्रक्रिया
   1.5 सेवा प्रवाह व्यवस्थापन
   1.6 ग्राहक सम्पर्क व्यवस्थापन तथा प्रभावकारी सेवा प्रवाह
   1.7 सञ्चार तथा समन्वय
   1.8 समय व्यवस्थापन, द्वन्द व्यवस्थापन र संकट व्यवस्थापन
   1.9 संस्थागत सुशासनमा व्यवसायिकता, अनुशासन र आचार संहिता
   1.10 सार्वजनिक उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता
2. **लेखा सम्बन्धी (१५ अङ्क)**
   2.1 व्यवसायीक लेखाको परिचय, लेखाको प्रक्रिया र लेखाका सर्वमान्य सिद्धान्त
   2.2 वित्तिय विवरण, विश्लेषण एवं प्रमुख तत्वहरू
   2.3 जिन्सी व्यवस्थापन र यसको महत्व
   2.4 लेखापरीक्षणको आधारभूत सिद्धान्त उद्देश्य, महत्व, बाह्य तथा आन्तरिक लेखापरीक्षण
   2.5 बजेटको सिद्धान्त प्रक्रिया र महत्व
   2.6 अभिलेख व्यवस्थापन
   2.7 परियोजना विश्लेषण तथा मूल्यांकन
3. **सूचना प्रविधि (१० अङ्क)**
   3.1 Definition, History, Generation, Characteristics, Types & Applications of Computers
   3.2 Overview of a computer system
      3.2.1 Software: Definition and Types of Software
      3.2.2 Hardware: Definition; Input Unit, CPU, Output Unit; Storage devices: Primary & Auxiliary Memory
      3.2.3 Data and data processing
   3.3 Introduction to Data, Database and Database Management System
   3.4 Basic Networking: definition, types, and topologies
   3.5 Concept of E-mail / Internet / Extranet/Intranet, World Wide Web (WWW)
   3.6 Cyber security: Introduction, common security threats and security mechanisms
   3.7 Familiarity with Office Systems (Word Processing, Electronic Spreadsheet and Presentation System)

प्रथम पत्रमा पाठ्यक्रमका खण्डबाट लिखित परीक्षामा यथासम्भव देहाय बमोजिम प्रश्नहरू सोधिनेछ ।

खण्ड	इकाई	प्रश्नसंख्या × अङ्क	प्रश्नका किसिम
क	-	५० प्रश्न × १ अङ्क = ५०	वस्तुगत बहुवैकल्पिक प्रश्न
ख	१	५ प्रश्न × ५ अङ्क = २५	विषयगत प्रश्न
	२	३ प्रश्न × ५ अङ्क = १५	
	३	२ प्रश्न × ५ अङ्क = १०	

कर्मचारी सञ्चय कोष
पाँचौं तह प्रमुख सहायक पदको लागि
द्वितीय पत्र : सेवा सम्बन्धी
खण्ड (क) : ३० अङ्क

1. **सञ्चय कोष र सामाजिक सुरक्षा**

   1.1 कर्मचारी सञ्चय कोष : परिचय, उद्देश्य, कार्यक्षेत्र, महत्व, भूमिका, कोषका रणनीतिहरू र कोषको स्रोत परिचालन

   1.2 सामाजिक सुरक्षाको परिचय, आवश्यकता र सिद्वान्त एवम् प्रचलित सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी अभ्यासहरू

   1.3 नेपालमा सामाजिक सुरक्षाको वर्तमान अवस्था

   1.4 स्वास्थ्य बीमाको परिचय, महत्व र नेपालको वर्तमान अवस्था

   1.5 योगदानमा आधारित निवृत्तभरण प्रणालीको आवश्यकता, महत्व र नेपालको विद्यमान अवस्था

   1.6 अन्तर्राष्ट्रिय श्रम संगठन (International Labour Organization -ILO) र अन्तर्राष्ट्रिय सामाजिक सुरक्षा संस्था (International Social Security Association - ISSA) को परिचय तथा कार्य

खण्ड (ख) : ४० अङ्क

2. **आर्थिक, बैंकिङ्ग तथा वित्तीय प्रणाली**

   2.1 वित्त नीति, मौद्रिक नीति र सार्वजनिक-निजी साझेदारी नीति

   2.2 सार्वजनिक संस्थानको व्यवस्थापन

   2.3 नेपालको मुद्रा बजार, पूँजी बजार र वीमा बजार

   2.4 नेपालको व्यावसायिक वातावरण, लगानीको विद्यमान अवस्था र चुनौती

   2.5 नेपालमा बैंकिङ्ग क्षेत्रको विकास, मौजुदा अवस्था, भूमिका र चुनौती

   2.6 नेपालमा वित्तीय क्षेत्रको वर्तमान अवस्था

   2.7 वित्तीय व्यवस्थापनको सैद्धान्तिक पक्ष

   2.8 चालु आवधिक योजना सम्बन्धी जानकारी

   2.9 लगानी व्यवस्थापनको सिद्वान्त

   2.10 वित्तीय बजारमा कर्मचारी सञ्चय कोषको योगदान

   2.11 नागरिक लगानी कोष, सामाजिक सुरक्षा कोष र सामूहिक लगानी कोषको जानकारी

खण्ड (ग) : ३० अङ्क

3. **संविधान, ऐन तथा नियमहरू**

   3.1 नेपालको संविधान

   3.2 कर्मचारी सञ्चयकोष ऐन, २०१९

   3.3 निवृत्तभरण कोष ऐन, २०७५

   3.4 बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्वन्धी ऐन, २०७३

3.5 योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा कोष ऐन, २०७४

3.6 कर्मचारी सञ्चय कोष (खरिद) नियमावली, २०७५

3.7 कर्मचारी सञ्चय कोष (आर्थिक प्रशासन) नियमावली, २०६८

3.8 कर्मचारी सञ्चय कोष, कर्मचारी सेवा शर्त नियमावली, २०७८

3.9 भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९

3.10 सम्पत्ति शद्धीकरण (मनी लाउण्डरिङ्ग) निवाकरण ऐन, २०६४

3.11 विद्युतीय कारोवार ऐन, २०६३

द्वितीय पत्रमा पाठ्यक्रमका खण्डबाट लिखित परीक्षामा यथासम्भव देहाय बमोजिम प्रश्नहरू सोधिनेछ।

खण्ड	प्रश्न संख्या × अङ्क
क	४ प्रश्न × ५ अङ्क = २०, १ प्रश्न ×१० अङ्क = १०
ख	४ प्रश्न × ५ अङ्क = २०, २ प्रश्न ×१० अङ्क = २०
ग	४ प्रश्न × ५ अङ्क = २०, १ प्रश्न ×१० अङ्क = १०

कर्मचारी सञ्चय कोष
पाँचौं तह प्रमुख सहायक पदको लागि

द्वितीय चरण :
कम्प्युटर सीप परीक्षण (Computer Skill Test)
प्रयोगात्मक परीक्षा योजना (Practical Examination Scheme)

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	विषयवस्तु शिर्षक	अङ्क	समय
कम्प्यूटर सीप परीक्षण (Computer Skill Test)	१०	**प्रयोगात्मक (Practical)**	Devanagari Typing	२.५ अङ्क	५ मिनेट
			English Typing	२.५ अङ्क	५ मिनेट
			Windows basic and Word processing	५ अङ्क	५ मिनेट

Contents

1. Windows basic

- Introduction to Graphical User Interface
- Starting and shutting down Windows
- Basic Windows elements - Desktop, Taskbar, My Computer, Recycle Bin, etc.
- Concept of files and folders
- Searching files and folders

2. Word processing

- Creating, saving and opening documents
- Typing in Devanagari and English
- Text formatting (font, size, color, underline, italic, bold, etc) and paragraph formatting (alignment, indentation, spacing)
- Inserting header, footer, page number
- Page setting (margin, page size, orientation), previewing and printing of documents

-----

कर्मचारी सञ्चय कोष
पाँचौं तह प्रमुख सहायक पदको लागि

अंग्रेजी वा देवनागरी Typing Skill Test को लागि निर्देशनः-

1. देवनागरी Typing Skill Test को लागि १५० शब्दहरुको एउटा Text दिइनेछ र देहाय अनुसार अंक प्रदान गरिनेछः-

	शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct Words/Minute)	पाउने अंक
	५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	० अंक
	५ वा सो भन्दा बढी र ७.५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	०.५० अंक
	७.५ वा सो भन्दा बढी र १० भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	०.७५ अंक
	१० वा सो भन्दा बढी र १२.५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.०० अंक
	१२.५ वा सो भन्दा बढी र १५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.२५ अंक
	१५ वा सो भन्दा बढी र १७.५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.५० अंक
	१७.५ वा सो भन्दा बढी र २० भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.७५ अंक
	२० वा सो भन्दा बढी र २२.५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.०० अंक
	२२.५ वा सोभन्दा बढी र २५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.२५ अंक
	२५ वा सो भन्दा बढी शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.५० अंक

2. English Typing Skill Test को लागि २०० शब्दहरुको एउटा Text दिइनेछ र देहाय अनुसार अंक प्रदान गरिनेछः-

	शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct Words/Minute)	पाउने अंक
	६ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	० अंक
	६ वा सो भन्दा बढी र ९ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	०.५० अंक
	९ वा सो भन्दा बढी र १२ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	०.७५ अंक
	१२ वा सो भन्दा बढी र १५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.०० अंक
	१५ वा सो भन्दा बढी र १८ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.२५ अंक
	१८ वा सो भन्दा बढी र २१ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.५० अंक
	२१ वा सो भन्दा बढी र २४ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.७५ अंक
	२४ वा सो भन्दा बढी र २७ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.०० अंक
	२७ वा सोभन्दा बढी र ३० भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.२५ अंक
	३० वा सो भन्दा बढी शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.५० अंक

3. अंग्रेजी वा देवनागरी Typing मा दिइएको Text लाई आधार मानी टाइप गरेको Text सँग भिडाई चेक गरिनेछ । दिइएको अंग्रेजी वा देवनागरी Text मा उल्लेखित स्थान बमोजिम परीक्षार्थीहरुले आफ्नो Text मा Punctuation टाइप नगरेको पाइएमा त्यसको शब्दमा गणना गरिने छैन । तत्पश्चात निम्न Formula प्रयोग गरी शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct words/minute) निकालिनेछ ।

Formula:

शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct words/minute) = $\frac{(\text{Total words typed} - \text{Wrong words})}{5}$